

מדינת ישראל
משרד החינוך
המזכירות הפדגוגיות
אגף רוח וחברה
הפיקוח על הוראת ספרות

02/08/2020
י"ב באב התש"ף

למנהלי בתי הספר,

למרכזי הוראת ספרות ולמורים לספרות
בבתי הספר העל-יסודיים הממלכתיים

שלום רב,

חוזר מפמ"ר ספרות התשפ"א – מס' 1

תוכן העניינים :

1. דבר המפמ"ר
2. תוכנית אידיאה
3. חממה במגמת ההרחבה בספרות
4. תוכניות תמ"ר וחלוצי הערכה
5. המרחב הפדגוגי בתחום הדעת ספרות
6. בחינות הבגרות
  - כתיבה יצירתית
  - הנחיות למבחן מותאם מועדי חורף וקיץ תשפ"א
  - יצירות במוקד
7. 'הסיפור השלם' – ועדת ביטון ויישום המלצותיה במערכת החינוך
8. שמחת הקריאה
9. שילוב המעורבות החברתית בהערכה החלופית בספרות
10. הספרייה הלאומית
11. צוות ההדרכה שלנו תשפ"א
12. השתלמויות וימי עיון – בכפוף למתן תקציב (נספח ג')
  - נספח א' – טבלת מיקוד
  - נספח ב' – חומרי הוראה
  - נספח ג' – מבחר השתלמויות

1. דבר המפמ"ר

"אני בטוח שהחיים האלה ראויים הם שאדם יחיה אותם [...] אני מאמין כי שום כיעור ושום סבל אינו מבטל את היופי והשמחה. ובחיים אלה, נורה, יש יופי ויש שמחה. [...] אין דבר שאדם לא יוכל להתגבר עליו, ובעצם העובדה הזאת אנו מנצחים לנצח. החיים יקרים מאוד, נורה". (לאה גולדברג, והוא האור, 1946)

מורות ומורים יקרים,

בימים אלה, של אי-וודאות עולמית, כולנו מנסים להסתגל למציאות חדשה, שלפני חמישה חודשים נראתה כאילו נלקחה מיצירת ספרות בדיונית-אפוקליפטית. מילותיה של לאה גולדברג "כי שום כיעור ושום סבל אינו מבטל את היופי והשמחה" מתקשרות בעיני ליופייה של האמנות מעשי ידי אדם, שאין בה מקרי או סתמי, ויש בה כוונה ומשמעות. בימים כאלה, האמונה ש"אין דבר שאדם לא יוכל להתגבר עליו" מפנה את כולנו אל יצירות ספרות אהובות המחזקות את הרוח. אני מאחלת לכולנו שנשכיל לעשות שימוש טוב בהיכרותנו הרחבה עם יצירות ספרות שיש בהן כדי להעשיר, לנחם, לעודד ולתת השראה לתלמידינו ולנו, ונמצא כוחות להיות "מנצחים לנצח".

את שנת הלימודים האחרונה סיימנו אחרי התמודדות עם מציאות משתנה בצל הקורונה. רצינו שוב להביע את תודתנו והערכתנו לכולכם על העבודה המאומצת, ההתגייסות והיצירתיות במאמץ לייצר עבור התלמידים שגרת למידה אפשרית בנסיבות המורכבות.

כעת כשאנו בפתחה של שנת הלימודים תשפ"א, אנו מודעים לכך שלפנינו אתגר שיהיה פרוס על פני השנה כולה, וכולנו מגיעים לשנת הלימודים בתחושה של אי וודאות באשר לרצף הלימודי ולאתגרים שילוו אותנו בשנה זו.

אנו נידרש גם השנה להגמיש את עבודתנו ולהמשיך להיות יצירתיים בתהליכי ההוראה והלמידה שנקיים, ויתר על כן – להיערך לתהליכי היבחנות שיהיו מבוססים על עבודה עם התלמידים מקרוב ומרחוק גם יחד. הלמידה וההיבחנות כרוכים שניהם בתכנון מחודש ומותאם למצב בו נפעל.

על מנת לסייע לכם בהגמשת העבודה אנו מציגים במסמך זה את מיקוד הלמידה מתוך תוכנית הלימודים. מיקוד הלמידה הוא גם מיקוד בחינת הבגרות, והתוכן הנלמד יהיה גם התוכן עליו יבחנו התלמידים, בין אם בהערכה פנימית ובין אם בהערכה חיצונית.

על מנת להיערך לעבודה היברידית, מופיעות במסמך זה הצעות לתכנון ההוראה הלוקחות בחשבון צמצום של היקפי הלמידה במהלך השנה, ושינויים שיידרשו בהתאם למציאות של מעבר מלמידה פנים אל פנים ללמידה מרחוק וחזרה.

לאורך השנה כולה נעמוד לרשותכם, עם צוות ההדרכה ובאמצעות קורסי פיתוח מקצועי, על מנת לסייע לכם בהוראה מיטבית, בביסוס למידה ובשימוש בדרכי הערכה ראויות ומהימנות.

לפניכם בנספחי החוזר:

- א. **טבלת מיקוד** ההוראה להיבחנות לבגרות בחטיבה העליונה ובה פירוט של הנושאים להיבחנות והנושאים שירדו מהחומר לבגרות תשפ"א (מועדי חורף וקיץ).
- ב. הצעה של **מבחר חומרי הוראה** המותאמים לפריטי התוכן ומתאימים גם להוראה מרחוק.
- ג. **מבחר השתלמויות** וקורסי פיתוח מקצועי בהם מושם דגש על הוראה מרחוק בתחום הדעת.

2. תוכנית אידיאה

מרכז מדעני העתיד מפעיל בשיתוף עם משרד החינוך - האגף למחוננים ומצטיינים מספר תוכניות למצטיינים : תוכנית אודיסאה ותוכנית אלפא למצטיינים בתחומי המדעים ותוכנית אידיאה לתלמידים מחוננים ומצטיינים, המגלים עניין וסקרנות בתחומי מדעי הרוח, החברה והאומנויות. התוכנית מעניקה חשיפה לעשייה אקדמית-מחקרית ברמה גבוהה, להתנסות ביישום מיומנויות חקר, לפיתוח חשיבה ביקורתית, לקריאה וכתבייה ברמה גבוהה ולהבנת מורכבותם של תהליכים היסטוריים-חברתיים, פוליטיים, כלכליים ותרבותיים.

במסגרת התוכנית התלמידים כותבים עבודת מחקר בתחומי מדעי הרוח, החברה והאומנויות, בליווי אישי של מומחה מן האקדמיה. עבודת המחקר מוכרת על ידי משרד החינוך כעבודת גמר ברמה מוגברת (5 יחידות לימוד). כתיבת עבודת המחקר היא הזדמנות להעצמה ולהתפתחות אישית בתהליך מאתגר וארוך טווח. תלמיד העושה עבודת גמר בלתי צמודה בספרות, למשל, ולומד 5 יח"ל בספרות וניגש לבחינת בגרות ב-5 יח"ל בספרות זוכה ל-10 יח"ל (5 יח"ל בבחינת הבגרות ו-5 יח"ל נוספות על העבודה). אם ירצה שהעבודה תהיה צמודה, עליו ללמוד 5 יח"ל ספרות בבית הספר, לעמוד במטלות בית הספר, יהיה פטור מבחינת בגרות ויזכה ל-5 יח"ל.

אנו מבקשים מכם להציג בפני התלמידים המצטיינים את האפשרות לפנות ללימודי הגבר ולשלב בהם הצטרפות לתוכנית אידיאה. בנוסף לכך חשוב להציע גם לתלמידים הבוחרים במגמות מדעיות לנסות ולהרחיב אופקים באמצעות עמידה באתגר של לימודים בתוכנית אידיאה.

למי מיועדת התוכנית?

תוכנית אידיאה מיועדת לתלמידים מחוננים ומצטיינים. ההשתתפות בתוכנית היא במהלך הלימודים בכיתות י"י-י"א. ההרשמה בהיות התלמיד בכיתה ט'.

מידע נוסף על התוכנית ואופן המיון אליה, ניתן למצוא באתר מרכז מדעני העתיד : www.madaney.net

סרטון על התוכנית – [כאן](#).

3. חממה במגמת ההרחבה בספרות

ברצוני לבשר לכם כי השתלמות מקוונת על יחידות ההוראה בספרות מורחב תפתח גם השנה. את ההשתלמות ינחה אבי כץ, והיא תהיה בינתחומית, חווייתית ועדכנית.

מהלך זה נועד להגדיל את כמות הלומדים ספרות מורחב, ובכך להעשיר את עולמם של התלמידים בידע עולם ובידע האדם; לתרום לעיצובם כאנשים הומניסטיים ומודעים לעצמם.

השתלמות זו תועיל למורים המלמדים ספרות במגמת הספרות, שכן היא תעשיר ותחדש בתכנים ובדרכי הוראה, וכמובן תעזור למורים שטרם לימדו במגמה להשתלט על החומרים החדשים, ולפתוח מגמת ספרות בבית ספרם.

לידיעתכם, בנוסף לתרומתם להרחבת אופקי התלמידים, לימודי הספרות במגמה יכולים לעזור בהעלאת ממוצע הבגרות, כמוסבר להלן :

מבין שני המורחבים שנלמדו, נכנס לממוצע רק ציון מורחב אחד עם הבנוס הנלווה. זהו יתרון עבור תלמידים המוכשרים ללימודי הספרות, שכן יוכלו להכניס לממוצע את ציונם הגבוה בספרות, גם אם לימודיהם האקדמיים יהיו בכיוון מדעי.

זאת ועוד : הבוגרים שסיימו לימודי הרחבה בספרות זכאים לבנוס מורחב של 25 נקודות בקבלה ללימודים גבוהים.

4. תוכניות תמ"ר וחלוצי הערכה

אלה הן תוכניות הערכה ממירות בגרות. תוכניות חינוכיות אלה הן פורצות דרך ומקדמות למידה בדרכים ייחודיות.

התוכניות מותאמות לצורכיהם השונים של בתי הספר, והן מבוססות על תפיסת עולם חינוכית ייחודית המקדמת למידה משמעותית.

הצטרפות לכל אחת מהתוכניות ואישור התוכנית הבית ספרית, מותנית בעמידה בתנאי הסף המנהליים שקבע האגף לחינוך על יסודי (הכרה, שק"ד, ציונים) ובאישור פדגוגי של מפמ"ר תחום הדעת (בתוכנית תמ"ר נדרש גם אישור פדגוגי של אגף א' לפיתוח פדגוגי).

לפרטים ונהלים הקשורים ביישום התוכנית: [כאן](#).

5. המרחב הפדגוגי בתחום הדעת ספרות

בשנת תש"ף העברנו את תכני אתר המפמ"ר הישן למרחב הפדגוגי של תחום הדעת ספרות בפורטל עובדי ההוראה.

המרחב הפדגוגי הוא כלי מקוון חשוב ומשמעותי ללמידה. במרחב ניתן למצוא את תוכניות הלימודים, והוא מאפשר לתכנן את התהליך הלימודי והחינוכי ביעילות מרבית תוך כדי יצירת קשרים בין ידע, מיומנויות וערכים.

במרחב הפדגוגי ניתן למצוא:

- [חומרי הוראה](#) בשלל נושאים מרכזיים, מחולקים על פי חטיבות נושאיות או יחידות הוראה.
  - [תוכנית הלימודים](#) בספרות, [והיבחנות וחלופות בהערכה](#).
  - [אתרים, מאגרי מידע וכלים דיגיטליים](#);
  - [הרצאות מצולמות](#).
  - [עיון ופרשנות](#) – מאגר עשיר בידע, מחולק על פי הסוגות המרכזיות, ובתוכן על פי שמות היוצרים.
- ועוד ועוד.

6. בחינות הבגרות

כאמור, עקב שגרת הקורונה שניחתה עלינו, יצומצם חומר הלימוד לבגרות במועדי החורף והקיץ בשנת הלימודים התשפ"א.

לפניכם בנספחי החוזר:

- א. [טבלת מיקוד](#) ההוראה להיבחנות לבגרות בחטיבה העליונה ובה פירוט של הנושאים להיבחנות והנושאים שירדו מהחומר לבגרות תשפ"א (מועדי חורף וקיץ).
- ב. הצעה של [מבחר חומרי הוראה](#) המותאמים לפריטי התוכן ומתאימים גם להוראה מרחוק.
- ג. [מבחר השתלמויות](#) וקורסי פיתוח מקצועי בהם מושם דגש על הוראה מרחוק בתחום הדעת.

מדינת ישראל
משרד החינוך
המזכירות הפדגוגיות
אגף רוח וחברה
הפיקוח על הוראת ספרות

בשנה"ל תשפ"א ימשיכו וייבחנו כל התלמידים האינטרנטיים בשאלוני רפורמת הלמידה המשמעותית (70%). המורים מתבקשים להציג לפני תלמידיהם בצורה בהירה ומדויקת ככל האפשר את המבנה של כל אחד מן השאלונים בהם הם ייבחנו. במרחב הפדגוגי נמצאים [מבחנים לדוגמה](#) במתכונת הרפורמה. המורות והמורים לספרות מוזמנות לעיין במבחנים אלו. (שימו לב, המבחנים בכתב של ה-30% מיועדים לתלמידים אקסטרנטיים ונבחנו משנה **בלבד**.)

שימו לב! החל ממועד **חורף תשפ"ב** יחול שינוי בתוכנית הלימודים בשאלון 008-272 – הערכה חלופית (30%) עולים.

להלן פרטי השינוי :

בבחינה של שאלון 8272 פרק השירה יהיה חובה.

על התלמיד לענות על שתי שאלות : לכל שאלה 30 נקודות – סה"כ הפרק 60 נק'.

מן הפרק השני והשלישי, דרמה וספרי קריאה, על התלמיד לבחור פרק אחד ולענות על שאלה אחת – 40 נק'.

שאלות הבחינה על ספרי הקריאה ועל המחזות יהיו שאלות כלליות.

● כתיבה יצירתית

בשנת הלימודים תשפ"א אנחנו מבקשים להמשיך ולקדם את נושא הכתיבה היצירתית. כמקובל באומנויות אחרות, דוגמת מוזיקה, ציור, פיסול וכד' – שם משולבת התנסות מעשית בלימוד העיוני, כך מן הראוי שגם בלימודי הספרות יתנסו התלמידים בכתיבה מקורית. במסגרת לימודי ההערכה החלופית (30%) ניתן יהיה לשלב פרויקט של כתיבה יוצרת. רק מורים שיעברו הכשרה בנושא, יוכלו להציע לתלמידיהם (גם במהלך תקופת ההכשרה) להגיש תלקיט של יצירות מקוריות, שיהיו 20% מתוך ציון ההערכה החלופית. ה-10% הנותרים יוקדשו להוראת שירת המחצית השנייה של המאה ה-20, בתיאום עם המדריכה המחוזית. מורים שלא יבחרו בקידום מיומנות הכתיבה היצירתית, ימשיכו בקיום תוכנית הלימודים הרגילה במסגרת ה-30%.

● הנחיות למבחן מותאם מועדי חורף וקיץ תשפ"א

הנחיות לשאלונים : 8284 ,8281

על הנבחן לענות בסך הכל על שלוש שאלות :

1. שאלה אחת מפרק הרומן או מפרק הדרמה.

2. שתי שאלות מן הפרקים שירה או סיפור קצר או על שאלה אחת מפרק השירה ושאלה אחת מפרק הסיפור הקצר.

משקל התשובה לשאלה מפרקי הרומן או הדרמה יהיה 40 נק', ומשקל כל אחת משתי התשובות הנוספות יהיה 30 נק' – סה"כ 100 נק'.

• יצירות במוקד

בפרק 'סיפור קצר' בבחינת הבגרות:

החל ממועד קיץ תשע"ט ועד למועד חורף תשפ"א, תופיע לבחירת הנבחנים שאלה ממוקדת על הסיפור "חלום בדמי כבוד" מאת גרמאו מנגיסטו.
לסיפור עצמו וליחידת הוראה עליו ביחד המורים לספרות' [לחצו כאן](#).

החל ממועד קיץ תשפ"א ועד למועד קיץ תשפ"ג, תופיע לבחירת הנבחנים שאלה ממוקדת על הסיפור "צלליות" מאת אמיר גוטפרינד. הסיפור ראה אור בקובץ "צלליות", הוצאת כנרת, זמורה-ביתן, 2005, בעריכת אתגר קרת. בספר ישנם 11 סיפורים של יוצרות ויוצרים, והוא יצא במסגרת פרויקט "ספר למען הקהילה". כל הרווחים ממכירת הספר וכן התמלוגים של מחברי הסיפורים מועברים לעמותת אנו"ש, המסייעת לפגועי נפש להשתלב מחדש בחברה הישראלית.

צלליות / אמיר גוטפרינד

"צלליות" הוא סיפור קצר קלאסי המכיל את מאפייני הז'אנר. המהלך העלילתי שכולל סיבוך והתרה, וביניהם נקודת שיא (פואנטה) מעצב את סוגיית מחיר הטשטוש שבין שפיות לשיגעון. כשמדובר בחשיפת צללים אפלים מן העבר (האישי והקולקטיבי), מתווסף לסיפור אלמנט של מתח, אשר תורם אף הוא לאיכות היצירה כולה. הקריאה בסיפור מזמנת דיון בשאלות כגון: מי הוא 'משוגע'? האם האופן בו החברה מגדירה את ה'אחר' כפגוע נפש נעשית בצורה אובייקטיבית והגונה? האם מקומם של פגועי נפש צריך להיות במסגרות סגורות, או שזכותם להיות חלק מהקהילה ה'בריאה'? מה מעמדם הרפואי-פסיכיאטרי והחברתי של ניצולי שואה פגועי נפש? המשמעות הסמלית של הצלליות המגלמות את הצדדים האפלים שבנפש האדם מציעה קריאה פסיכולוגית של הסיפור המטלטל הזה.

בנוסף, מוזכרים בסיפור אירועים היסטוריים בתולדות המדינה, העשויים לעורר עניין ולהרחיב אופקים בקרב התלמידים. במופעי הצלליות מסתתרים גם ארמזים מקראיים מעניינים, שקישורם לעלילת הסיפור מעמיק את אפשרויות הפרשנות. הללו מובילים את הקריאה בסיפור לדיון בסוגיות מוסריות הרלוונטיות לימינו אנו. [לסיפור לחצו כאן](#).

למאמרה של ד"ר אסתי אדיבי-שושן על הסיפור, [לחצו כאן](#).

בפרק 'הרומאן' בבחינת הבגרות:

החל ממועד קיץ תש"ף, ועד למועד קיץ תשפ"ב במסגרת פרק הרומאן והנובלה, תופיע לבחירת הנבחנים שאלה ממוקדת על הרומאן "1984" מאת ג'ורג' אורוול, שראה אור לראשונה ב-1948, ויצא ב-2019 בתרגום חדש של ארז וולק, בהוצאת עם עובד.

7. 'הסיפור השלם' – ועדת ביטון ויישום המלצותיה במערכת החינוך

משרד החינוך ממשיך במדיניות יישום ועדת הסיפור השלם (ועדת ביטון). מטרת היישום הוא שכל תלמיד במערכת החינוך יכיר את הסיפור הישראלי השלם, הכולל גם את העושר התרבותי, החברתי וההיסטורי של קהילות יהדות ספרד והמזרח. בשנת הלימודים תשפ"א נמשיך בהעמקת יישום המלצות הוועדה. מדעי הרוח מאגדים תחומי דעת שמטרתם להזין את נפש האדם בתוכן ובאסתטיקה שלא ניתן להעריך במספרים. דווקא במציאות המקדשת את המדעים המדויקים במערכת החינוך ואת ייצוגי ה'ריאליטי' שהולכים ותופסים מקום מרכזי בהוויית בני-הנוער מחוץ לבית-הספר, יש מקום להעצמה של לימודי מקצועות ההומניסטיקה, מעבר למקומם המוגבל בתוכנית הלימודים הרשמית. המרכז ללימודי רוח בספרייה הלאומית מוביל בשיתוף משרד החינוך תהליך התחדשות לחיזוק מעמדם של תחומי הרוח במערכת החינוך. המרכז מאתר את צורכי השדה בתחומי הרוח, מפתח כלים חדשניים להוראה ולמידה בתחומים אלה ופועל להנחילם בהיקף רחב. המרכז מטפח סגלי הוראה ומנהיגות חינוכית ומעודד מצוינות לימודית בתחומי הרוח.

כיתות "שאר רוח" מיועדות לתלמידים המעוניינים להשקיע זמן ומאמץ על מנת להרחיב את השכלתם ולשכלל את מיומנויותיהם בתחומי לימודי הרוח. לכיתות תבנה תוכנית לימודים שתכליתה לאתגר את התלמידים, להרחיב מעבר לתוכניות הלימודים הקיימות ולהתמקד בטקסטים.

תוכנית "שאר רוח", כיתות עתודה הומניסטית בחטיבות הביניים, נפתחה בשנת הלימודים תשע"ט ביזמת המרכז ללימודי רוח בספרייה הלאומית והמזכירות הפדגוגית. ביסודה עומדת התפיסה כי לימודי רוח ברמה גבוהה הכרחיים לבניית חברה ישראלית בעלת עומק תרבותי וכי השקעה בלימודים במקצועות הרוח בחטיבת הביניים תצמיח תלמידים בעלי מיומנויות קריאה, כתיבה, שיחה וחשיבה מתקדמות שיגדלו להיות אזרחים משכילים, מעורבים ובעלי עולם פנימי עשיר.

8. שמחת הקריאה

אנו שמחים לבשר כי תוכנית 'שמחת הקריאה' תמשיך לשכבות הגיל ולהעשרת דרכי עידוד הקריאה. ניתן לבחור באחד משני מסלולים.

השנה הוספנו את האפשרות לבחור בפרויקט "ספרייה בכיס". זוהי תוכנית חדשנית להנחלת אהבת הקריאה והספר באמצעות **ספרי שמע (אודיו)** הזמינים בכל עת לכל תלמיד ותלמידה, במכשיר הטלפון הסלולרי ובמחשב. התלמידים יקבלו גישה ל-18 ספרי איכות מוקלטים, שיהיו זמינים להאזנה ללא תשלום, באמצעות היישומון אייקאסט ספרים מוקלטים (icast). המורים והספרנים המעורבים בתוכנית יקבלו גישה למנוי הפתוח של אייקאסט ויוכלו להאזין לכל הספרים הקיימים ביישומון. תוכנית זו פתוחה להרשמה לכל חטיבות הביניים בארץ.

להרחבה בנושא ספרייה בכיס [קראו כאן](mailto:merkaz.ruach@nli.org.il). לשאלות לגבי ספרייה בכיס מוזמנים לפנות למרכז ללימודי רוח בכתובת merkaz.ruach@nli.org.il

מגוון ספרים נשלחו לבתי הספר בשנת הלימודים תשע"ט. גם השנה יישלחו ספרים לבתי ספר נוספים.

בפורטל הפדגוגי-החינוכי הועלו מערכי לימוד ליצירות ב'שמחת הקריאה'.

9. שילוב המעורבות החברתית בהערכה החלופית בספרות

המזכירות הפדגוגית, המינהל הפדגוגי ומינהל חברה ונוער החליטו לעודד את 'שילוב המעורבות החברתית בחלופות בהערכה' והפיצו לשם כך מסמך משותף. המסמך נכתב כחלק מהתפיסה המערכתית לחינוך ערכי. מסמך זה מחזק את התפיסה המדגישה כי הוראת תחומי הדעת, המשלבת עיסוק בערכים, תורמת ללמידה משמעותית. לשילוב בין החלופות להערכה בנושא ספרות בתמות השונות, לבין נושא מעורבות החברתית יש ערך חינוכי רב. שילוב זה תורם ליצירת מוטיבציה למעורבות אזרחית וחברתית וללמידה המחברת בין עולם התוכן הלימודי למציאות החיים. בדרך זו נסייע לתלמידים בהתפתחותם האישית ובבניית זהותם ונחזק בהם את תחושת הערך העצמי, השייכות והמחויבות לקהילה, לחברה ולמדינה. בשנת הלימודים תשפ"א אנו ממליצים למורים לספרות ליישם בבית ספרם את המהלך על בסיס העקרונות שבמסמך [המצורף](#)

10. הספרייה הלאומית

החיבור עם הספרייה הלאומית מאפשר לנו לשהות באכסנייה רב תרבותית ליצור קהילת מורי ספרות המשתלמת ולומדת לפי רוח התקופה. בשלוש שנים האחרונות החיבור לספרייה הלאומית איפשר מפגשי כתיבה, ימי עיון, השתלמויות בספרות ופרויקטים ספריה בכיס לחט"ב. המרחיבים את הדעת, מצ"ב קישורים [הצטרפות לקבוצת הבלוג](#), [מערכי שיעורים בספרות](#)

11. צוות ההדרכה שלנו תשפ"א

אתם מוזמנים ליצור קשר, להתייעץ, לתכנן ולהיפגש עם המדריכים.

[רשימת המדריכים ודרכי יצירת קשר](#)

[רשימת בתי הספר המשויכים לכל מדריכה](#)

12. השתלמויות וימי עיון – בכפוף למתן תקציב (נספח ג')

1. השתלמויות מפמ"ר

בתשפ"א נקיים השתלמויות מפמ"ר מקוונות ב-15 מרכזי פסג"ה ברחבי הארץ. השתלמויות אלה כוללות 6 מפגשים במרכז הפסג"ה ויום עיון מרוכז בחנוכה, פסח או ביוני (לבחירת המורה מתוך מבחר ימים מרוכזים). ההשתלמות מקנה גמול ומוכרת לעוז לתמורה' וליאופק חדש'. מורי הספרות ישלחו לפחות נציג אחד מביה"ס על מנת להתעדכן בשינויים החלים בהוראת מקצוע הספרות.

מדינת ישראל
משרד החינוך
המזכירות הפדגוגיות
אגף רוח וחברה
הפיקוח על הוראת ספרות

אנו מבקשים ממנהלי בתי הספר לעודד את מורי הספרות להשתלם בהשתלמות המקצועית. ההשתלמות היא תנאי לבחון בבחינות הבגרות בע"פ בספרות (השתלמות אחת לארבע שנים).

פירוט מועדי המפגשים יפורסם בקרוב.

2. השתלמויות מקוונות

לרשות המורים מגוון השתלמויות מקוונות למורי בתי הספר היסודיים, חטיבות הביניים והחטיבות העליונות במודל איחוד מול ייחוד.

קטלוג הקורסים המלא באתר "פיתוח מקצועי אונליין" של מט"ח – [כאן](#).

בתחום הדעת ספרות ייפתחו (או נפתחו) להרשמה הקורסים הבאים:

- השתלמות למידה בדרך חקר – ההשתלמות בהנחיית ורד פרידמן ביאלר. [קישור](#)
  - השתלמות PBL – למידת כלי זה. בהנחיית אורלי אלפסי
  - כלי ניהול לרכזי מקצוע – מיועד לרכזי מקצוע בספרות בהנחיית אתי וינקלר. [קישור](#)
  - דיבור בפני קהל – מיומנויות רטוריות בהנחיית ענת בורגר.
  - תלקיט פורטפוליו – בהנחיית בתיה לוינסון
  - שילוב סרטונים בחינוך – ספרות, בהנחיית ליה סלע
  - למידה מרחוק מיטבית בספרות ממלכתי בהנחיית דן מישיקר
  - כשהחינוך המיוחד פוגש את תחומי הדעת – שילוב החינוך המיוחד בהוראת הספרות בהנחיית ד"ר לימור ראובן.
  - לפנות מקום לכתיבה- קורס מקוון – בהנחיית שרית זמיר שפיר. [קישור](#)
- חלק מן ההשתלמויות כבר פתוחות להרשמה והקישורים מצורפים כאן. השאר תיפתחנה להרשמה בקרוב.

נספח א' – טבלת מיקוד

ספרות ממלכתי לחטיבה עליונה, יחידת חובה, שאלון 8281:

רשימת הנושאים שלא יילמדו במסגרת המיקוד	רשימת הנושאים ללימוד
פרק שירה	
<i>השירה העברית בימי הביניים :</i>	
שירי יהודה הלוי : ליבי במזרח, יפה נוף, הבא מבול	כתנות פסים/משה אבן עזרא <u>או</u> ראה שמש/שלמה אבן גבירול <u>או</u> לאטך דברי שירך/שלמה אבן גבירול
שירי שלמה אבן גבירול : טרם היותי, שחי לאל, יהודה הלוי /ישנה בחיק ילדות	מליצתי בדאגתי הדופה/שלמה אבן גבירול <u>או</u> הים ביני ובינך/שמואל הנגיד <u>או</u> חי אהבה/טודרוס אבולעאפיה
<i>שירת ביאליק :</i>	
לבדי	לא זכיתי באור מן ההפקר <u>או</u> ואם ישאל המלאך <u>או</u> חוזה לך ברח
הכניסיני תחת כנפך, ציפורת, עם דמדומי החמה	על השחיטה
<i>שירים מן המחצית הראשונה של המאה ה-20 :</i>	
לאה גולדברג : אורן, ולא היה בינינו אלא זוהר, האמנם עוד יבואו ימים, הסתכלות בדבורה	שירת אורי צבי גרינברג : שיר אימי והנחל <u>או</u> שיר נס השיר <u>או</u> תפילה אחרונה <u>או</u> אליהו הנביא (ששה מיליונים כוסות אליהו)
שאל שטרניחובסקי : אומרים ישנה ארץ, ראי אדמה, שירים לאילאיל, לא רגעי שנת	שירת רחל : רק על עצמי <u>או</u> פגישה חצי פגישה <u>או</u> מיכל <u>או</u> באחד גלגולי
<i>שירת אלתרמן : ירח או ליל קיץ <u>או</u> עוד אבוא אל ספך <u>או</u> שיר משמר</i>	
פרק סיפור קצר	
<i>סיפורים מאת עגנון :</i>	
סיפור שני מאת עגנון מרשימת היצירות	סיפור אחד מאת עגנון מרשימת היצירות
<i>סיפורים עבריים :</i>	
<i>סיפור עברי מן המחצית הראשונה של המאה העשרים</i>	
<i>סיפור עברי מן המחצית השנייה של המאה העשרים</i>	
<i>סיפור מתורגמים :</i>	
סיפור מתורגם שני מרשימת היצירות	סיפור מתורגם אחד מרשימת היצירות
<i>שימו לב : בחורף תשפ"א אחת מן השאלות בנושא זה תהיה על סיפור חלום בדמי כבוד מאת גרמאו מנגיסטו, בקיץ תשפ"א אחת מן השאלות בנושא זה תהיה על הסיפור צלליות מאת אמיר גוטפרוינד</i>	
פרק דרמה	
<i>טרגדיות של סופוקלס : אנטיגונה, אדיפוס המלך</i>	
<i>טרגדיות של שקספיר : המלט, המלך ליר, מקבת, אותלו, רומיאו ויוליה</i>	
<i>המחזות המודרניים (מן המאה ה-19 ומן המאה ה-20) שבתוכנית הלימודים.</i>	
פרק רומן	
<i>רומאן אחד או נובלה אחת מרשימת היצירות</i>	
<i>שימו לב : אחת מן השאלות בנושא זה תהיה על הרומאן 1984 מאת ג'ורג' אורוול</i>	
<i>שימו לב : בבחינה לא יהיה פרק חובה</i>	

מדינת ישראל
 משרד החינוך
 המזכירות הפדגוגיות
 אגף רוח וחברה
 הפיקוח על הוראת ספרות

טבלת מיקוד - ספרות ממלכתי לחטיבה עליונה, יחידת חובה, שאלון 8282

רשימת הנושאים שלא יילמדו במסגרת המיקוד	רשימת הנושאים ללימוד
פרק שירה – פרק חובה	
	נערה מן הקטמוניים (חתך אורך) מירי בן שמחון <u>או</u> סלימה את דומעת אמירה הס
	'מתחת לפני האדמה' (אני ולא מלאך) אלי אליהו <u>או</u> 'על שתיקתם של התימנים' אהרון אלמוג
	הגירת הורי יהודה עמיחי <u>או</u> 'סיפור על הסבתא' אריה סיון
בנאי פרץ: 'נעילה', <u>או</u> ביטון ארז: 'תיקון הריחות'	
דרמה אם בחרת בנושא זה, יש ללמוד אחד מן המחזות האלה:	
	חשיבותה של רצינות / אוסקר ווילד
	מסיבת יום הולדת / הרולד פינטר
	מי מפחד מווירגינה וולף / אדוארד אולבי
	משרתם של שני אדונים / קרלו גולדוני
	מקווה / הדר גלרון
	שבעה / שמואל הספרי
יומן קריאה אם בחרת בנושא זה, יש ללמוד אחד מן הספרים האלה:	
	המקרה המוזר של הכלב / מארק האדון
	סמטת השקדיות בעומריג'אן / דורית רביניאן
	החברה הגאונה / אלנה פרנטה
	האישה בלבן / וילקי קולינס
	מישהו לרוץ איתו / דויד גרוסמן

הפרק הראשון (שירה) בבחינה הוא חובה. יש לענות על שתי שאלות בפרק זה ($2 \times 30 = 60$ נק').

מן הפרק השני והשלישי, דרמה וספרי קריאה, על התלמיד לבחור פרק אחד ולענות על שאלה אחת (40 נק').

מדינת ישראל
 משרד החינוך
 המזכירות הפדגוגיות
 אגף רוח וחברה
 הפיקוח על הוראת ספרות

טבלת מיקוד - ספרות ממלכתי לחטיבה עליונה, יחידת חובה, שאלון 8284:

רשימת הנושאים שלא יילמדו במסגרת המיקוד	רשימת הנושאים ללימוד
פרק שירה	
שירי יהודה הלוי: ליבי במזרח, יפה נוף, הבא מבול	<p>השירה העברית בימי הביניים:</p> <p>כתנות פסים/משה אבן עזרא <u>או</u> ראה שמש/שלמה אבן גבירול <u>או</u> לאטך דברי שירך/שלמה אבן גבירול</p> <p>שירת ביאליק:</p>
הכניסיני תחת כנפך, ציפורת, עם דמדומי החמה	<p>לבדי</p> <p>שירים מן המחצית הראשונה של המאה ה-20:</p>
לאה גולדברג: אורן, ולא היה בינינו אלא זוהר, האמנם עוד יבואו ימים, הסתכלות בדבורה	<p>שירת אורי צבי גרינברג: שיר אימי והנחל <u>או</u> שיר נס השיר <u>או</u> תפילה אחרונה <u>או</u> אליהו הנביא (ששה מיליונים כוסות אליהו)</p>
	<p>שירת רחל: רק על עצמי <u>או</u> פגישה חצי פגישה <u>או</u> מיכל <u>או</u> באחד גלגולי</p>
פרק סיפור קצר	
סיפור שני מאת עגנון מרשימת היצירות	<p>סיפורים מאת עגנון:</p> <p>סיפור אחד מאת עגנון מרשימת היצירות</p> <p>סיפורים עבריים:</p>
	<p>סיפור עברי מן המחצית הראשונה של המאה העשרים</p> <p>סיפור עברי מן המחצית השנייה של המאה העשרים</p>
סיפור מתורגם שני מרשימת היצירות	<p>סיפור מתורגמים:</p> <p>סיפור מתורגם אחד מרשימת היצירות</p>
<p>שימו לב: בחורף תשפ"א אחת מן השאלות בנושא זה תהיה על סיפור חלום בדמי כבוד מאת גרמאו מנגיסטו, בקיץ תשפ"א אחת מן השאלות בנושא זה תהיה על הסיפור צלליות מאת אמיר גוטפרוינד</p>	
פרק דרמה	
	<p>טרגדיות של סופוקלס: אנטיגונה, אדיפוס המלך</p> <p>טרגדיות של שקספיר: המלט, המלך ליר, מקבת, אותלו, רומיאו ויוליה</p>
	<p>המחזות המודרניים (מן המאה ה-19 ומן המאה ה-20) שבתוכנית הלימודים.</p>
	<p>שימו לב: יש ללמוד מחזה אחד בלבד</p>
פרק רומן	
	<p>רומאן אחד או נובלה אחת מרשימת היצירות</p> <p>שימו לב: אחת מן השאלות בנושא זה תהיה על הרומאן 1984 מאת ג'ורג' אורוול</p>

שימו לב: בבחינה לא יהיה פרק חובה.

מדינת ישראל
משרד החינוך
המזכירות הפדגוגיות
אגף רוח וחברה
הפיקוח על הוראת ספרות

טבלת מיקוד - ספרות ממלכתי לחטיבה עליונה, יחידת חובה, שאלון 8272 :

רשימת הנושאים ללימוד	רשימת הנושאים שלא יילמדו במסגרת המיקוד
פרק שירה - פרק חובה	
נערה מן הקטמוניים (חתך אורז) <u>או</u> מירי בן שמחון <u>או</u> סלימה את דומעת אמירה הס	
'מתחת לפני האדמה' (אני ולא מלאך) אלי אליהו <u>או</u> 'על שתיקתם של התימנים' אהרון אלמוג	
הגירת הורי יהודה עמיחי <u>או</u> 'סיפור על הסבתא' אריה סיון	
	בנאי פרץ: 'נעילה' <u>או</u> ביטון ארז: 'תיקון הריחות'
יומן קריאה אם בחרת בנושא זה, יש ללמוד <u>אחד</u> מן הספרים האלה	
הנכדה של מר לין/ פליפ קלודל <u>או</u> המקרה המוזר של הכלב / מארק האדון	הכלב היהודי/ אשר קרביץ <u>או</u> קלקידן/דורית אורגד
	סופה בין הדקלים/סמי מיכאל <u>או</u> הגל/ מורטון רו <u>או</u> המסע של פרוונה/ דבורה אליס <u>או</u> מען לא ידוע/קתרין קרסמן טיילור

מדינת ישראל
 משרד החינוך
 המזכירות הפדגוגיות
 אגף רוח וחברה
 הפיקוח על הוראת ספרות

טבלת מיקוד - ספרות ממלכתי לחטיבה עליונה, יחידת הרחבה, שאלון 8381 :

רשימת הנושאים שלא יילמדו במסגרת המיקוד	רשימת הנושאים ללימוד
נושא א - נובלות	
	מיכאל קולהאס/פון קלייסט
	הגלגול/קפקא
	האף/גוגול
	מותו של איוון אליץ/טולסטוי
נושא ב - דרמה	
קומדיות מאת שקספיר : חלום ליל קיץ <u>או</u> כטוב בעיניכם <u>או</u> מהומה רבה על לא דבר	
מחכים לגודו/בקט	
אמא קוראז'// ברכת	
הכיסאות/יונסקו	
נושא ג – יצירות נוספות מספרות עולם	
פרק חי ופרק נוסף מתוך דון קיחוטה/ סרוונטה	פרק אחד מתוך האודיסאה – פינלופי מכירה את אודיסאוס (ספר 23)
נושא ד - שירה	
	ראשית הידידות/אדוניס
	בלדה/יעקב גלטשטיין
	שיר לילה נודד/ וולפגאנג
	ירח מלא ופרידה קטנה/ טד יוז
	פרידה/ אלוה לסקר שילר
	סונט 130/ ויליאם שקספיר
	גנרל הטנק שלי/ברטולד ברכת
	הילדים/ גיובראן חליל גיובראן
	האורן הבודד/היינריך היינה
	אהבה/איציק מאנגר
	אנבל לי/ אדגר אלן פו
	אש וקרח/ רוברט פרוסט
	שמחת הכתיבה/ ויסלבה שימבורסקה
שיר הפגישה האחרונה/אנה אחמטובה	
מקבילות/ שארל בודלר	
הנמר (טיגריס)/ויליאם בלייק	
קברניט שלי! רב חובל/ וולט ויטמן	
סונט ד' מתוך: מותה של הגבירה לאורה/פרנציסקו פטררקה	
נושא ה – נושאים בין ז'אנריים	
ששת הנושאים שבתוכנית הלימודים	

מדינת ישראל
 משרד החינוך
 המזכירות הפדגוגיות
 אגף רוח וחברה
 הפיקוח על הוראת ספרות

טבלת מיקוד - ספרות ממלכתי לחטיבה עליונה, יחידת הרחבה, שאלון 8382:

רשימת הנושאים ללימוד	רשימת הנושאים שלא יילמדו במסגרת המיקוד
	פרק א' - סיפור קצר
תפריים/ גדי טאוב	
פטרו/ מירה מגן	
נשמה על אדן החלון/ סמי מיכאל	
לב רעב/ אשכול נבו	
	שביעות רצון/ אייזיק אסימוב
	נסיעה במסלול מעגלי/ אמיל זולא
	עניין משפחתי/ הרוקי מורקמי
	רד, משה/ ויליאם פוקנר
	פרק ב' - שירה
אמי משדלת צפור/ ארז ביטון <u>או</u> שיר ערש/ שמעון אדף	
עם סבי/ זלדה <u>או</u> כשאתה מתגרש/ ט. כרמי	
אבא שלי ואלוהים/ יודית שחר <u>או</u> כותאב/ אלמוג בהר	
	אבי היה אלוהים ולא ידע /יהודה עמיחי <u>או</u> אבי/ יהודה עמיחי
	העדר/ויסלבה שימבורסקה <u>או</u> הגרנזירים/ היינריך היינה
	פרק ג' רומאן ונובלה
	יש ללמוד רומאן אחד <u>או</u> נובלה אחת מן היצירות האלה:
מחלת אבנים/ מילנה אגוס	
המינגווי וגשם הציפורים המתות/ בוריס זידמן	
חמדת/ טוני מוריסון	
הכלה סגרה את הדלת/ רונית מטלון	
	פרק ד' - דרמה
קידוש/שמואל הספרי	
מלאכת החיים/ חנוך לוין	
מראה מעל הגשר/ ארתור מילר	
	פרק ה' - סרטים
קרמר נגד קרמר/רוברט בנטון	
להציל את נטע/ ניר ברגמן (במאי)	
לילסדה/ שמי זרחין (במאי)	
נברסקה/ פיין אלכסנדר	

מדינת ישראל
משרד החינוך
המזכירות הפדגוגיות
אגף רוח וחברה
הפיקוח על הוראת ספרות

מדינת ישראל
 משרד החינוך
 המזכירות הפדגוגיות
 אגף רוח וחברה
 הפיקוח על הוראת ספרות

נספח ב' – חומרי הוראה

פרק הרומן

יש ללמד רומן אחד או נובלה אחת מרשימת היצירות.

אחת מן השאלות במועדי חורף וקיץ תשפ"א תהיה על הרומן 1984 / ג'ורג' אורוול.

<u>שם הרומן/הנובלה והמחבר/ת</u>	<u>דרכי הוראה והערכה</u>
רומן עברי חצוצרה בוואדי / סמי מיכאל	שיעור מצולם – חלק א' שיעור מצולם – חלק ב'
רומן לועזי כל החיים לפניו / אמיל אז'אר	שיעור מצולם קדימון להצגה בתיאטרון הבימה – קישור הבגרות המשודרת גל"צ – קישור
בעל זבוב / ויליאם גולדינג	סרט מ-1990 בבימויו של הארי הוק – קישור
1984 / ג'ורג' אורוול	קדימון להצגה "1984" – תיאטרון הבימה – קישור
חומרי הוראה נוספים	פרק הרומן בחוברת "למידה בימי קורונה" – עמ' 4-5 – כאן .

פרק הדרמה

<u>שם היצירה והמחבר</u>	<u>דרכי הוראה והערכה</u>
דרמה קלאסית אנטיגונה / סופוקלס	שיעור מצולם (ערוך) ¹ מצגת הבגרות המשודרת גל"צ – קישור
חומרי הוראה נוספים	פרק מן החוברת "למידה בימי קורונה" – עמ' 9 – כאן .
דרמה מודרנית בית בובות / הנריק איבסן	שיעור מצולם מצגת הבגרות המשודרת גל"צ – קישור
ביקור הגברת הזקנה / פרידריך דירנמט	שיעור מצולם – חלק א' שיעור מצולם – חלק ב' הצגה בתיאטרון הבימה – קישור
חומרי הוראה נוספים	פרק מן החוברת "למידה בימי קורונה" – עמ' 10 – כאן .

¹ [שיעור מצולם](#) יימצא בפורטל הפדגוגי, במרחב ספרות. חלק מן השיעורים נערכו על ידי הגר אור, וניתן לגשת אל הגרסה הערוכה שלהם באמצעות הקישור "ערוך".

מדינת ישראל
 משרד החינוך
 המזכירות הפדגוגיות
 אגף רוח וחברה
 הפיקוח על הוראת ספרות

פרק הסיפור הקצר

בשנה"ל תשפ"א יש ללמד סיפור אחד מאת ש"י עגנון מרשימת היצירות (ולא שניים), וסיפור מתורגם אחד מרשימת היצירות (ולא שניים).

בחורף תשפ"א אחת מן השאלות בנושא זה תהיה על הסיפור "חלום בדמי כבוד" מאת גרמאו מנגיסטו, בקיץ תשפ"א אחת מן השאלות בנושא זה תהיה על הסיפור "צלליות" מאת אמיר גוטפרוינד.

<u>הסוגה</u>	<u>שם הסיפור והסופר</u>	<u>דרכי הוראה והערכה</u>
סיפור מאת ש"י עגנון		
	האדונית והרוכל	שיעור מצולם (מאור תמם) שיעור מצולם , מצגת (ורד ביאלר פרידמן) סרט מארכיון הטלוויזיה הישראלית – קישור תסכית – קישור הבגרות המשודרת גל"צ – קישור
	פרנהיים	שיעור מצולם הבגרות המשודרת גל"צ – קישור
סיפור עברי מן המחצית הראשונה של המאה ה-20		
	העיוורת / יעקב שטיינברג	שיעור מצולם (ערוך) מצגת
	הניה / גרשון שופמן	שיעור מצולם
	חיזו בטטה / סמי ברדוגו	מצגת
סיפור עברי מן המחצית השנייה של המאה ה-20		
	חלום בדמי כבוד / גרמאו מנגיסטו	הסיפור – קישור שיעור מצולם מאמר מאת ד"ר מזל קאופמן - קישור מאמר מאת מיקה בארי ויובל פז – קישור פרק מן החוברת "למידה בימי קורונה" – עמ' 8 – כאן .
	צפירה / אתגר קרת	שיעור מצולם (ערוך) מצגת
סיפור מתורגם		
	המפתח / יצחק בשביס זינגר	שיעור מצולם
	יגון / אנטון צ'כוב	שיעור מצולם (ערוך) מצגת הבגרות המשודרת גל"צ – קישור
	כינורו של רוטשילד / צ'כוב	שיעור מצולם וערוך
חומרי הוראה נוספים		

מדינת ישראל
 משרד החינוך
 המזכירות הפדגוגיות
 אגף רוח וחברה
 הפיקוח על הוראת ספרות

פרק "סיפור קצר" מן החוברת "למידה בימי קורונה" – עמ' 6-7 – [כאן](#).

פרק השירה

<u>יצירות במיקוד תשפ"א</u>		
<u>פרק השירה</u>	<u>שם</u>	<u>זרכי הוראה והערכה</u>
שירת ימי הביניים		
משה אבן עזרא	כותנות פסים	שיעור מצולם (שירלי שושנה) שיעור מצולם (מאור תמם) פרק מן החוברת "למידה בימי קורונה" – עמ' 12 – כאן .
שלמה אבן גבירול	ראה שמש	שיעור מצולם (ערוך) מצגת פרק מן החוברת "למידה בימי קורונה" – עמ' 12 – כאן .
שלמה אבן גבירול	לאיטך דברי שירך	פרק מן החוברת "למידה בימי קורונה" – עמ' 12 – כאן .
שלמה אבן גבירול	מליצתי בדאגתי הדופה	
שמואל הנגיד	הים ביני ובינך	שיעור מצולם מצגת
טודרוס אבולעפיה	חי אהבה	
חומרי הוראה נוספים	מבוא לשירת ימי הביניים	מצגת שיעור מצולם (ערוך)
	פרק "שירת ימי הביניים" מן החוברת "למידה בימי קורונה" – עמ' 12-14 – כאן .	
שירת ביאליק		
	לא זכיתי באור מן ההפקר	מצגת
	על השחיטה	שיעור מצולם (מאור תמם) שיעור מצולם (אורלי אלפסי) מצגת הבגרות המשודרת גל"צ – קישור
חומרי הוראה נוספים	העברים: "מלך היהודים, חיים נחמן ביאליק" – סרטו של יאיר קידר – קישור	
	פרק "שירת ביאליק" מן החוברת "למידה בימי קורונה" – עמ' 14-15 – כאן .	
שירת המחצית הראשונה של המאה ה-20		

מדינת ישראל
 משרד החינוך
 המזכירות הפדגוגיות
 אגף רוח וחברה
 הפיקוח על הוראת ספרות

אורי צבי גרינברג	שיר אימי והנחל	שיעור מצולם (ערוך) מצגת
אורי צבי גרינברג	לא רגעי שנת טבע	
אורי צבי גרינברג	שיר נס השיר	
אורי צבי גרינברג	תפילה אחרונה (ששה מיליונים כוסות אליהו)	
רחל	פגישה, חצי פגישה	שיעור מצולם מצגת השיר בביצוע חנן יובל – קישור השיר בביצוע דינה עמלי – קישור
רחל	רק על עצמי	
רחל	מיכל	
רחל	באחד מגלגוליי	
חומרי הוראה נוספים	העברים: "העלמה בלובשטיין, רחל" – סרטו של יאיר קידר - קישור	
	פרק מהסדרה "הכל אנשים" – רחל – קישור	
	פרק מן החוברת "למידה בימי קורונה" – עמ' 15-16 – כאן .	
נתן אלטרמן	ירח	שיעור מצולם מצגת הבגרות המשודרת גל"צ – קישור
נתן אלטרמן	שיר משמר	שיעור מצולם חזה אלברשטיין – "שיר משמר" – קישור
נתן אלטרמן	ליל קיץ	ביצוע שלום חנוך - קישור ביצוע נתנאלה - קישור
נתן אלטרמן	עוד אבוא אל סיפך	
חומרי הוראה נוספים	סרט: מותר להיות סנטימנטאלי: נתן סלור יוצא למסע התחקות אחרי סבו, נתן אלטרמן - קישור	
	פרק מן החוברת "למידה בימי קורונה" – עמ' 15-16 – כאן .	

מדינת ישראל
 משרד החינוך
 המזכירות הפדגוגיות
 אגף רוח וחברה
 הפיקוח על הוראת ספרות

<u>יצירות שאינן במיקוד תשפ"א</u>		
שירת ימי הביניים		
יהודה הלוי	ישנה בחיק ילדות	שיעור מצולם וערוך מצגת
יהודה הלוי	ליבי במזרח	שיעור מצולם וערוך מצגת פרק מן החוברת "למידה בימי קורונה" – עמ' 13 – כאן . השיר בביצוע מיכה שטרית – קישור הבגרות המשודרת גל"צ – קישור
יהודה הלוי	יפה נוף	פרק מן החוברת "למידה בימי קורונה" – עמ' 13 – כאן .
יהודה הלוי	הבא מבול	פרק מן החוברת "למידה בימי קורונה" – עמ' 13 – כאן .
שלמה אבן גבירול	טרם היותי	
שלמה אבן גבירול	שחי לאל	
שירת ביאליק		
	הכניסיני תחת כנפך	שיעור מצולם (מאור תמם) שיעור מצולם (אורלי אלפסי) מצגת
	לבדי	שיעור מצולם (מאור תמם) שיעור מצולם (ערוך) (אורלי אלפסי) הבגרות המשודרת גל"צ – קישור
שירת המחצית הראשונה של המאה ה-20		
לאה גולדברג	האומנם עוד יבואו ימים	שיעור מצולם מצגת
לאה גולדברג	אורן	שיעור מצולם
לאה גולדברג	ולא היה בינינו אלא זוהר	
לאה גולדברג	הסתכלות בדבורה	
חומרי הוראה נוספים	העברים: "לאה גולדברג בחמישה בתים" – סרטו של יאיר קיזר – קישור	
שאול טשרניחובסקי	לא רגעי שנת טבע	שיעור מצולם מצגת
שאול טשרניחובסקי	אומרים ישנה ארץ	ביצוע נעמי שמר – קישור ביצוע שלמה ארצי – קישור

מדינת ישראל
משרד החינוך
המזכירות הפדגוגיות
אגף רוח וחברה
הפיקוח על הוראת ספרות

קישור – ביצוע ירדן בר כוכבא		
	שירים לאילאיל	שאל טשרניחובסקי
	ראי אדמה	שאל טשרניחובסקי
קישור – כמה מילים על המשורר הגדול שאל טשרניחובסקי		חומרי הוראה נוספים

מדינת ישראל
 משרד החינוך
 המזכירות הפדגוגיות
 אגף רוח וחברה
 הפיקוח על הוראת ספרות

נספח ג' – מבחר השתלמויות

השתלמויות מפמ"ר תשפ"א בפסגות - המפגשים יהיו מקוונים.
 יש לבחור יום עיון מהתאריכים שנציע בהמשך השנה.

יום עיון חמורה	מפגש שישי	מפגש חמישי	מפגש רביעי	מפגש שלישי	מפגש שני	מפגש ראשון	
13/12	20/4	16/3	16/2	19/1	22/12	17/11	פסג"ה אילת
13/12	4/1	28/12	6/12	30/11	23/11	2/11	פסג"ה באר שבע אופירה מרג'י
13/12	1/3	15/2	2/2	12/1	4/1	16/11	פסגה אשדוד עדנה ג'ורנו
13/12	8/3	01/2	18/01	30/11	16/11	19/10	פסג"ה ראשון לציון אתי עמרם
13/12	20/4	16/3	16/2	19/1	22/12	17/11	פסג"ה רמת גן נירה הראל
13/12	5/4	1/3	15/2	25/1	23/11	09/11	פסג"ה חולון אורית צ'אושו
13/12	3/1	17/2	6/1	23/12	2/12	14/10	פסגה כפר סבא רננית חננאל

מדינת ישראל
 משרד החינוך
 המזכירות הפדגוגיות
 אגף רוח וחברה
 הפיקוח על הוראת ספרות

13/12	10/3	10/2	13/1	30/12	18/11	21/10	פסג"ה מודיעין לירון גיליס
13/12	11/4 25/4	14/3	28/2	10/1 31/1	22/11	18/10	פסג"ה ירושלים רם פרנקל
13/12	30/5	25/4	14/2	10/1	29/11	25/10	פסג"ה חיפה אורלי אלפסי
13/12	9/5	14/3	14/2	27/12	22/11	25/10	פסג"ה קרית מוצקין שירלי שושנה
13/12	19/4	1/3	08/2	18/1	19/10	12/10	פסג"ה עפולה קרן בהט+ ענת יזרעאלי
13/12	20/5	22/4	18/3	18/2	14/1	19/11	פסג"ה כרמיאל נועה שכטר ליבנה
13/12	17/2	20/1	30/12	25/11	4/11	21/10	פסג"ה קריית שמונה מיקי אזולאי

השתלמויות ארציות:

- השתלמות למידה בדרך חקר – ההשתלמות בהנחיית ורד פרידמן ביאלר [קישור](#)
- השתלמות PBL – למידת כלי זה. בהנחיית אורלי אלפסי
- כלי ניהול לרכזי מקצוע – מיועד לרכזי מקצוע בספרות בהנחיית אתי וינקלר [קישור](#)
- דיבור בפני קהל – מיומנויות רטוריות בהנחיית ענת בורגר

מדינת ישראל
משרד החינוך
המזכירות הפדגוגיות
אגף רוח וחברה
הפיקוח על הוראת ספרות

- תלקיט פורטפוליו – בהנחיית בתיה לוינסון
  - שילוב סרטונים בחינוך – ספרות, בהנחיית ליה סלע
  - למידה מרחוק מיטבית בספרות ממלכתי בהנחיית דן מישייקר
  - כשהחינוך המיוחד פוגש את תחומי הדעת – שילוב החינוך המיוחד בהוראת הספרות בהנחיית ד"ר לימור ראובך.
  - לפנות מקום לכתובה – קורס מקוון – בהנחיית שרית זמיר שפיר [קישור](#)
- חלק מן ההשתלמויות כבר פתוחות להרשמה והקישורים מצורפים כאן. השאר תיפתחנה להרשמה בקרוב.

בהצלחה